

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
Rok założenia 1905
RADA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I NAUKI

ul. Juliana Smulikowskiego 6/8, pok. 303, 00-389 Warszawa
tel. 22 318 92 98, fax 22 318 92 96, e-mail: rszwin@znp.edu.pl

RSzWiN- 023-17/16

Warszawa, 07-11-2016 r.

Szanowny Pan
dr Jarosław Gowin
Wicepremier Rządu RP
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Opinia Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki
Związku Nauczycielstwa Polskiego
do projektu ustawy o zmianie ustawy o stopniach naukowych i tytule
naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz niektórych
innych ustaw.

(projekt z dnia 14 października 2016 roku)

W imieniu Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego przekazuję opinię Rady wydaną na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) odnośnie projektu ustawy z dnia 14 października 2016 roku ***o zmianie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz niektórych innych ustaw.***

Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP już w grudniu 2011 roku przedstawiła swoje stanowisko w sprawie zaleceń Komisji Europejskiej ujętych w Europejskiej Karcie Naukowca oraz Kodeksie postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych. Stanowisko to, zostało ujęte w dokumencie programowym Związku Nauczycielstwa Polskiego pt. „Pakt dla Edukacji”.

Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego uważa, że należy gruntownie zreformować model kariery naukowej według zasad ujętych Europejskiej Karty Naukowca.

W ocenie OECD ścieżka kariery akademickiej w Polsce i zdobywania kwalifikacji jest przestarzała oraz odbiega od standardów wyznaczanych przez międzynarodowe dobre praktyki. Występuje zbyt wiele szczebli naukowych w tym modelu – doktor, doktor habilitowany i profesor tytularny. Według przyjętych w Polsce zasad samodzielność naukową uzyskuje się po habilitacji, a stabilność zawodową (mianowanie) daje dopiero tytuł profesora. Anachroniczny model kariery akademickiej sprawia, że przeciętny wiek osiągnięcia stopnia naukowego doktora habilitowanego wynosi w Polsce 47 lat, a tytułu profesora 62 lata.

Rada uważa, że nałożenia na środowisko akademickie szeregu barier i czynników w postaci między innymi niedofinansowania nauki, niskich płac i zbiurokratyzowanych procedur awansu nie przyczynia się do rozwoju nauki polskiej oraz użyteczności badań wspierających innowacyjność polskiej gospodarki.

Należy podkreślić, że w wyniku wejścia Polski do UE i uczestnictwa we wspólnym europejskim obszarze naukowym oraz edukacyjnym, Polska powinna przestrzegać zaleceń Komisji Europejskiej ujętych w *Europejskiej Karcie Naukowca* oraz w *Kodeksie postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych* z 2005 roku. Według nich stopień naukowy doktora jest uznawany za podstawowe świadectwo potwierdzające formalnie kwalifikacje do pełnienia wszelkich funkcji i obowiązków w strukturach organizacyjnych nauki. Tymczasem w prawie polskim habilitacja daje nie tylko określone uprawnienia i uprzywilejowanie o charakterze praw korporacyjnych, ale także jest istotnym elementem przy ubieganiu się o środki na badania naukowe. Poza Polską, stopień doktora habilitowanego funkcjonuje w nielicznych krajach. Przeciwnikom likwidacji habilitacji należy przypomnieć, że w licznych krajach, które nie znają tego stopnia, istnieje wysoki poziom nauki co oznacza, że jakość badań naukowych nie zależy od liczby stopni naukowych, które należy pokonać by osiągnąć samodzielność naukową.

Zdaniem Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP należy jak najszybciej odstąpić od habilitacji jako obligatoryjnego stopnia naukowego w modelu kariery naukowej, a jako podstawowy szczebel naukowy usankcjonować stopień doktora. Należy rozważyć także likwidację tytułu naukowego profesora.

Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP uważa, że argumenty przedstawiane przez kierownictwo Ministerstwa i środowisko profesorskie, że nie jest możliwe zlikwidowanie habilitacji, gdyż cały system szkolnictwa wyższego oparty jest na dotychczasowych przepisach ustawy o stopniach i tytule naukowym są nietrafione. Projektowana od podstaw, przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, reforma ustroju szkolnictwa wyższego w Polsce oparte na nowej „ustawie 2.0” jest szansą na rzeczywiste włączenie tej dziedziny edukacji w Polsce do europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego. Włączając się do prac dotyczących rzeczywistej reformy systemu szkolnictwa wyższego proponujemy następujące rozwiązania systemowe:

1. Skrócenie drogi awansu zawodowego nauczycieli akademickich poprzez traktowanie stopnia naukowego doktora, zgodnie z rekomendacjami Europejskiej Karty Naukowca, jako podstawowego w karierze naukowej.
2. Osiąganie stopnia naukowego doktora dwiema drogami:
 - a) poprzez przygotowanie i obronę pracy doktorskiej przed uprawnioną Radą Naukową w trakcie zatrudnienia na uczelni,
 - b) lub poprzez ukończenie studiów doktoranckich i obronę pracy doktorskiej.
3. Likwidacja stopnia naukowego doktora habilitowanego; warunkiem zatrudnienia na stanowisku profesora w uczelni wyższej winien być dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny kandydata, oceniony rzetelnie i według wcześniej znanych kryteriów.
4. Likwidacja nadawania tytułu naukowego profesora przez Prezydenta RP (powinna to być wyłączna kompetencja uczelni, zatwierdzana przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych).

Uwagi szczegółowe i propozycje odnośnie projektu ustawy o o zmianie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz niektórych innych ustaw.

1. **Art. 1, ust. 1 i 2** proponowanej zmiany ustawy:

Rada pozytywnie opiniuje proponowane zmiany umożliwiające uzyskanie stopnia naukowego doktora na podstawie prowadzenia badań lub prac rozwojowych ukierunkowanych na zastosowanie ich wyników w sferze gospodarczej. Jednocześnie Rada pozytywnie opiniuje ustanowienie programu „Doktorat wdrożeniowy”. Wprowadzenie tych działań pozwoli na zwiększenie współpracy jednostek naukowych z przemysłem i rozwój innowacyjności gospodarki.
2. **Art. 1, ust. 3:**

Konsekwentnie do stanowiska przedstawionego we wprowadzeniu do opinii, Rada negatywnie opiniuje zmiany w tym punkcie. Rada uważa, że należy podjąć kompleksowe prace legislacyjne w celu likwidacji habilitacji jako obligatoryjnego stopnia naukowego w modelu kariery naukowej, a jako podstawowy szczebel naukowy usankcjonować stopień doktora.
3. **Art. 2.**

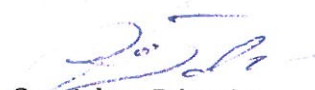
Rada pozytywnie opiniuje proponowane zmiany w ustawie z dnia 27 lipca 2005 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym dostosowujące przepisy w celu umożliwienia uzyskanie stopnia naukowego doktora na podstawie prowadzenia badań lub prac rozwojowych ukierunkowanych na zastosowanie ich wyników w sferze gospodarczej.
4. **Art. 3.**

Rada pozytywnie opiniuje proponowane zmiany w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 roku - o zasadach finansowania nauki wprowadzające program „Doktorat wdrożeniowy”.

Mając na uwadze zawarte w opinii argumenty Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP wnioskuję o uwzględnienie zgłoszonych propozycji i podjęcie w pracach nad nowym systemem szkolnictwa wyższego, tzw. „ustawą 2.0” kompleksowych prac legislacyjnych w celu likwidacji habilitacji jako obligatoryjnego stopnia naukowego w modelu kariery naukowej, i usankcjonować stopień doktora jako podstawowego szczebla naukowego, zgodnie z zaleceniami Europejskiej Karty Naukowca.

Za Radę Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP

wiceprezes Rady SzWiN ZNP

Stanisław Różycki